

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

N.E.BALLES BARNDOMSHJEM

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	25.01.2011
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2010-7.82.07/360-0001
Kommune:	Lolland Kommune
Adresse:	Vestenskov Kirkevej 4. 4900 Nakskov
Betegnelse:	N.E.Balles Barndomshjem
Fredningsår:	1985
Omfang:	<i>Beboelseshuset og den dermed sammenbyggede udhuslænge (beg. af 1700-tallet)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

N.E. Balles Barndomshjem ligger øst for Vestenskov Kirke og består af en beboelselænge, der er orienteret nord-syd med en kort staldlænge, der vender mod øst. Bygningerne er opført som degnebolig.

N.E. Balles Barndomshjem er opført i bindingsværk med sortopstolpet tømmer og hvidkalkede tavler. Beboelselængen er tækket med strå, mens staldlængen har eternittag. Beboelselængens sydgavl er fuldmuret, mens staldlængens østgavl er træbeklædt. Alle døre og vinduer er grønmaledede. Størstedelen af vinduerne er nyere termovinduer med brede sprosser, i staldlængen er der enkelte ældre vinduer både af traditionel type og af støbejern.

På gårdsiden er adgang til beboelselængen gennem to nyere dobbeltfløjede fyldingsdøre. Indgang til staldlængen sker gennem en bred port mod gårdsiden. I det indre er planen præget af et hovedskillerum, der opdeler huset således, at stuerne vender mod haven, mens køkken, badeværelse og mindre rum vender mod gården. Loftet over beboelselængen fremstår uudnyttet og anvendes til opbevaring.

Staldlængen er indrettet med et værksted i vinklen mellem de to længer, et stort opbevaringsrum bag porten mod gården og to mindre rum i østgavlen. I værkstedet er der åbent til kip, mens loftet over den øvrige del af staldlængen har loft.

— BYGNINGSHISTORIE

Ejendommen er ifølge BBR opført i år 1700, og skulle være bygget som degnebolig til Vestenskov Kirke. Bygningen er kendt under navnet Biskop Nicolai Erdinger Balles barndomshjem. Én af 1700-tallets landskendte teologer, biskop Nicolai Erdinger Balle, blev født

her d. 12. oktober 1744. Han opvoksede i huset hos sine forældre. Faderen, Søren Petersen Balle var degn ved kirken til sin død i 1758. Moderen afgik ved døden nogle år efter. Forældrene er begravet på Vestenskov Kirkegård.

Nicolai Erdinger Balle boede i huset i sin barndom indtil han kom på Slagelse Latinskole i 1758. Balle havde en lang karriere, bl.a. som hushovmester for Reventlow-familien, professor ved det teologiske fakultet, sognepræst og biskop over Sjællands Stift. Balle var utrolig virksom i arbejdet for at udvikle almuens skoler. Balle blev ved sin død i 1816 bisat i Sankt Petri Kirke i København og senere begravet på Assistents Kirkegård. På Assistents Kirkegård rejste Sjællands præster et mindesmærke over ham, som findes den dag i dag.

N. E. Balles Barndomshjem blev fredet i 1985, og i haven står en mindesten for Biskop N.E. Balle. Mindestenen blev rejst af Lolland-Falsters Historiske Samfund i 1928.

(Lolland-Falsters Museum, 2011)

— KILDER

Dansk Biografisk Leksikon, bd. 1, 333633607.udg.. Gyldendal, 1979.
 Trap, J.P., Danmark – Maribo Amt, femte udgave, bd. 4, G.E.C. Gads Forlag, 1955.
 Lolland-Falsters Historiske Samfund: www.lollandfalstershistorie.dk

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved N.E. Balles Barndomshjem er særligt knyttet til bygningsanlægget og den omgivende havens nære beliggenhed til Vestenskov Kirke.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi i N.E. Balles Barndomshjem knytter sig til anlæggets konstruktion i bindingsværk med hvidkalkede tavl samt til beboelselængens stråtækte tag. Der er yderligere kulturhistorisk værdi i Vestenskov Kirkes nære beliggenhed, der fortæller om anlæggets tidligere funktion som tjenestebolig for kirkens degn. Endvidere ligger beboelselængens stuer og prydhaven på traditionel vis ud til vejen, mens gårdspladsen ligger skjult for de forbipasserende bag stuehuset. I haven står en mindesten for Biskop N.E. Balle.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi i N.E. Balles Barndomshjem knytter sig til den traditionelle bindingsværkskonstruktion med hvidkalkede tavler og beboelseslængens stråttækte tag, hvor tagknægtene er udskåret med en enkel, dekorativ profil.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi sig til planen med den langsgående skillevej med stuer mod haven og birum mod gården. Endvidere er der flere ældre fyldingsdøre med ældre dørgreb, hængsler, låsekasser og gerichter. De arkitektoniske værdier både i det ydre og det indre, bidrager stærkt til den autentiske atmosfære som omgiver bygningen.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til den ældre materialeholdning med alle detaljer, herunder bindingsværkskonstruktionen, de hvidkalkede tavler og det stråttækte tag.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til planen med stuer mod haven og birum mod gården, samt de ældre døre med dørgreb og gerichter. I stalden knytter de bærende fredningsværdier sig til grundplanen, med opdeling i større og mindre rum.

— ANBEFALINGER

Det anbefales:

- at man ved en senere istandsættelse, sætter nye vinduer af traditionel type i som erstatning for de nuværende termovinduer.
- at bindingsværkets fodremme på havesiden bliver frilagt for jord.
- at bindingsværket på sigt efter Lollandsk tradition kalkes over stok og sten.
- at staldens eternittag på sigt igen tækkes med strå.